

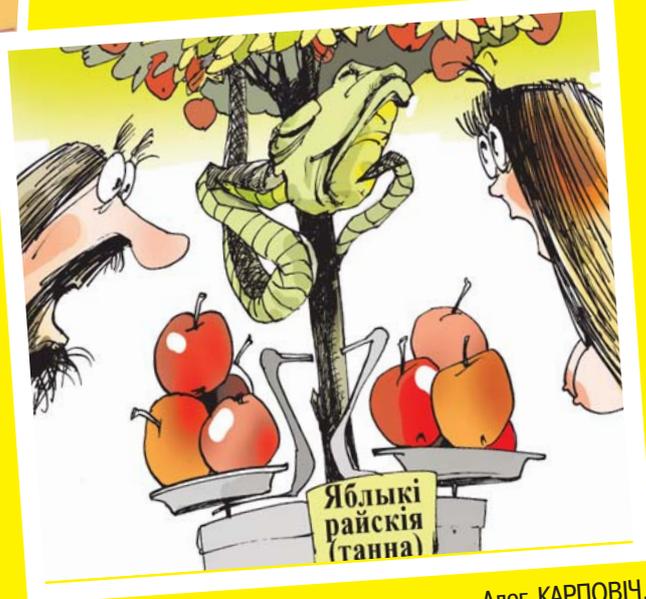
16+



# ВОЖОК

Часопис сатири і гумору

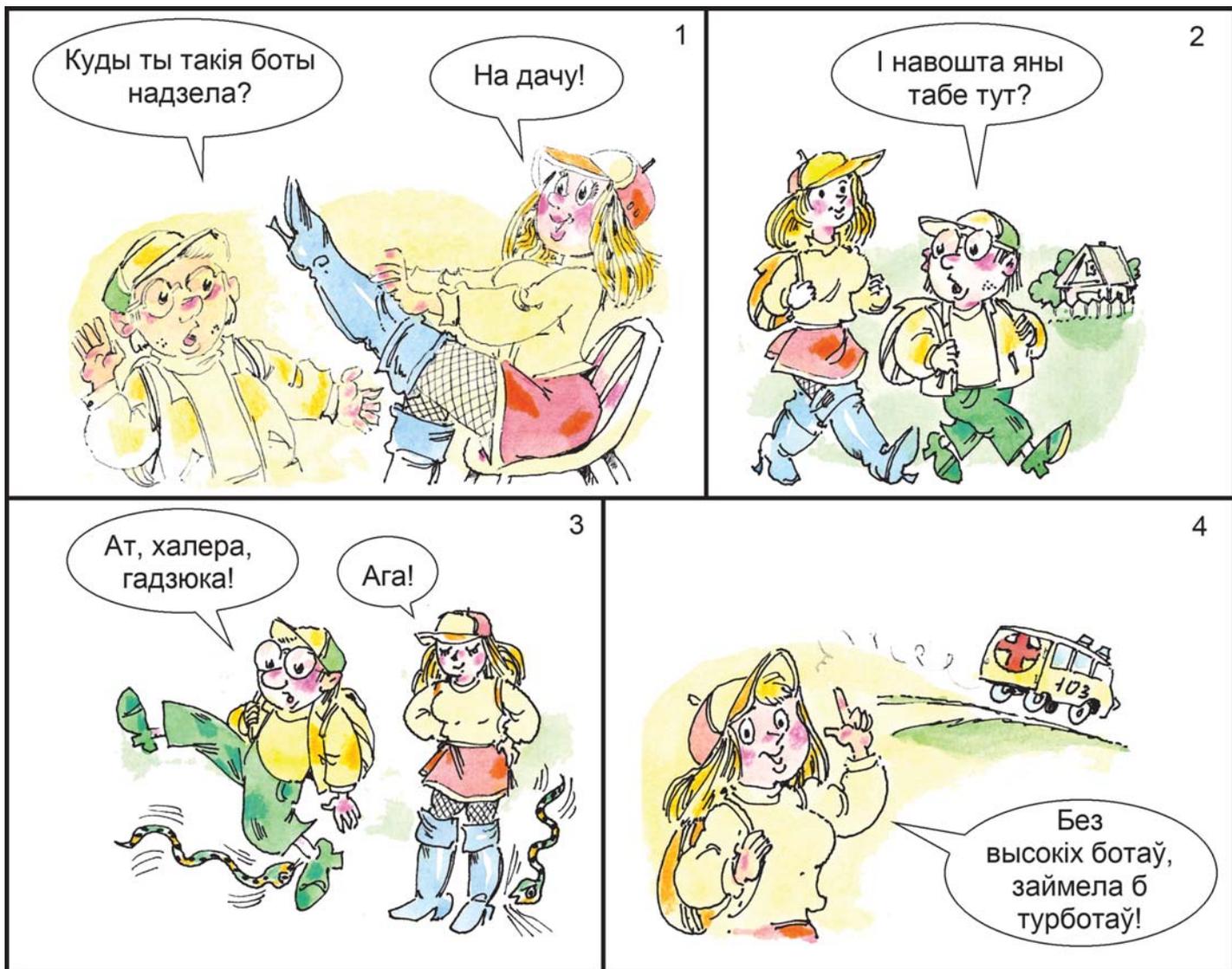
10 • 2020  
кастрычнік



# «Высокая мода» для дачы – узнагарода!

## Міні-комікс

(па матэрыялах Савецкага раённага аддзела  
па надзвычайных сітуацыях установы  
«Мінскае гарадское ўпраўленне МНС»).



Сяргей ВОЛКАЎ.



Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ.



Аляксандр КАРШАКЕВІЧ.



## Выйсці з ценю

**Мінская вобласць.** У мясцовых сельскагаспадарчых арганізацыях, мабыць, не ведалі англійскую прымаўку пра сад, што расцвітае ў ценю садоўніка. Таму на працягу 15 і 20 гадоў выкарыстоўвалі адпаведна толькі 62 і 29 працэнтаў тэрыторыі з плодovымі дрэвамі ды кустамі. Да таго ж летась амаль палова з 255 суб'ектаў (на пяці тысячах гектарах фруктовых насаджэнняў) не атрымала ўраджай, а 15 працэнтаў з іх прынеслі менш за 10 тон плодоў з гектара.

Адказным за сады ды ягаднікі асобам варта выйсці з ценю і — працаваць.



## Чорная кошка з ірысам

**Віцебская вобласць.** Кітайскі філосаф Канфуцый лічыў: цяжка адшукаць чорную кошку ў цёмным пакоі, асабліва калі яе там няма. І гэтак жа нялёгка аказалася знайсці ў 19 з 35 крам Глыбоцкага, Докшыцкага, Чашніцкага і Шумілінскага раёнаў айчынныя тавары. Так, у адным з магазінаў на Шуміліншчыне адсутнічалі ў продажы беларускія салёная і вэнджаная рыба, дыетычныя мучныя кандытарскія вырабы, ірыс, прасаваны цукар, кансервы і да т.п. А вось замежнай хутказамарожанай гародніны прапаноўвалася ажно шэсць найменняў. Мала гандлявалі

нашымі таварамі і ў іншых магазінах рэгіёна.

Кантралёры паралі не гуляць у хованкі з пакупнікамі, інакш перад прадаўцамі дакладна з'явіцца чорная кошка.



## Ні шыта, ні крыта

**Мінск.** Каб адзенне добра села па фігуры, швачкі заўсёды робяць прыпуск на швы — пакідаюць месца на тканіне паміж шыўком і краем вырабу. Так і некаторыя праектныя прадпрыемствы разлічваюць кошт будаўніцтва з вялікім запасам, каб дзяржаўных грошай дакладна хапіла. Напрыклад, пры праверцы дакументаў па трэцяй лініі Мінскага метрапалітэна выявілася, што каштарысныя затраты па эксплуатацыі тунэляпраходчага комплексу і наладжванні грунтовацэментных паляў былі завышаны на больш чым 13 і 1,7 мільёнаў рублёў адпаведна.

Шыта-крыта зрабіць не атрымалася. І за такі «запас» давядзецца адказаць...

## Граблі або бумеранг?

**Магілёўская вобласць.** Дырэктар ТАА «Аграфірма Антонаўскае» адчуў сябе героем анекдота пра граблі. Той так часта наступаў на апошнія, што пачаў лічыць іх... бумерангам. Так і кіраўнік таварыства неаднаразова дапускаў хібы ў працы, пакуль не атрымаў... калектыўную скаргу падначаленых. Звольніў 22 супрацоўнікаў у сувязі з заканчэннем кантрактаў, хаця фактычна бестэрмінова прыняў іх на працу.

Фінансавыя міліцыянеры прыцягнулі дырэктара да адміністрацыйнай адказнасці, а таксама аштрафавалі (разам з прадпрыемствам) за затрымку пералічэння зароботнай платы. Запачычанасць у памеры больш чым 25 тысяч рублёў пагашана. 17 чалавек ужо атрымалі новыя рабочыя месцы.

Словам, і граблі, і бумеранг надзвычай спрыяюць плёну ў працы.



Па матэрыялах прэс-цэнтра Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь.



Пётр КОЗІЧ.

## Нічыпар ШЭРАНЬКІ

### НА ГАРЫ

Мы ўжо з табой на той гары,  
З якой далёка бачна:  
І шлях, і сонейка ўгары,  
І наш участак дачны.

Мы там, на сотках чатырох,  
Свае ўмацуем сілы.  
Упусцім старасць на парог,  
Сустрэнем годна зімы.

Пацёршы пальцамі глыжы,  
Мы будзем бульбе рады.  
За статкам лугам пабяжым –  
Узяць добра на грады.

Ды станем жыць мы з мазаля,  
Каб меліся гасцінцы.  
І зноўку верне нас зямля  
Ў вясковае дзяцінства.

Душой нанова ажывеш  
І, будучы ў гуморы,  
Пахваліш мой чарговы верш  
Пра хрэн і памідоры.

Сусед загляне – хрыч стары –  
Пазычыць на паўлітра...  
Мы ўжо з табой на той гары,  
З якой свет бачаць хітра.

### ПРА ТАЛАКУ

Эх, як хацеў я над ракой  
Паставіць хату талакой!  
Ды ў час такі і век такі  
Не дагукацца талакі.  
Каб закалоў я парсюка,  
То збеглася бы талака!  
Тады б над Віліяй-ракой  
Пілі гарэлку талакой...

### ПАДКАЖЫЦЕ, ЛЮДЗІ!

Дзе б чаго мне ўкрасці?  
Падкажыце, людзі!  
Бо іначай шчасця  
Не было, не будзе.

Хоць нажамі рэжце!  
Прападу ў галечы...  
Зажыву нарэшце,  
Мо, па-чалавечы:

Пабудую хорам,  
Жоначцы – каралі...  
Чым за тых я горай,  
Што даўно накаралі?

На крутых пагорках  
Іх стаяць палацы.  
Ад таго мне горка,  
Што пацею ў працы,

Ды нясу – капейкі!  
(Праўда, не брашу я),  
А тут гіцаль нейкі  
Побач раскашуе...

Дзе б чаго мне ўкрасці?  
Падкажыце, людзі!  
Бо іначай шчасця  
Не было, не будзе...

## ДУМКІ УГОЛАС

- Новае – гэта добра забароненае старое.
- Уверцюра партытуры не пашко-дзіць.
- Залатая сярэдзіна – лепшае месца на п'едэстале гонару.
- Бегаў ён не вельмі хутка, а вось уцякаў!
- Я буду кароткі, як літара «й».
- З суседзяў няўдалых музыкан-таў атрымліваюцца выдатныя музычныя крытыкі.
- ...І дзялілі яны заўсёды па-брацку: старэйшаму брату – усё, малодша-му – нічога...
- Я з ім на «вы» і па бацьку, а ён са мной на «ты» і па маці.
- Спачатку мы ішлі па азімуце, а по-тым... па балоце.



Аляксандр ШМІДТ.

• Прамоўца аказаўся кароткім, але лаканічным.

• Муж у сям'і павінен быць галоўным... інжынерам, а жонка – дырэктарам.

• Прыходзьце яшчэ! Радзей.

• Вясна – час каханьня, восень – час песень пра каханне.

• Да новых сустрэч! Каля касы...

**Заўважыў Дзяніс ДУДАРЭНКА,**  
г. Мінск.



Аляксандр ПЯТРОЎ.



Пётр КОЗІЧ x 2.

## АНЕКАДЫ

– Няўжо вы і ёсць той самы Іваноў?

– Але, Іваноў. Але не той самы, а яшчэ той!



– У мяне сёння БМВ.

– Адкуль? У цябе ж звычайная «ГАЗель»!

– Камандзіроўка: Брэст–Магілёў–Віцебск.



– Ты чаго такі сівы?

– Эге! Пахыві з маё, сербані, як я...

– Не, я столькі не вып'ю!



– Набліжаюцца выхадныя... У суботу зноў увесь у мыле буду.

– Напружаны дзень?

– Ды не, іду ў лазню.



– Афіцыянт, чаму вы замест растваральнай кавы прынеслі мне звычайную ваду?

– Дык гэта і ёсць кава. Моцна-растваральная.

– Але не да такой ступені...

– Я сам у шоку.



– Куды гэта ты кіруешся з засяроджаным выглядам?

– Па падшыўку.

– У бібліятэку, значыць?

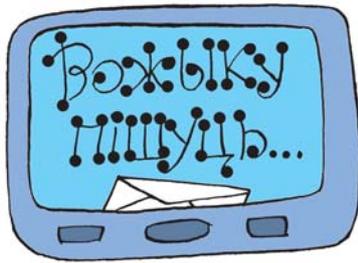
– Не зусім: да нарколага ў бальніцу...



– Ну што, завядзём дзяцей?

– Абавязкова! Я старэйшага ў школу, а ты малодшую ў садок.

**Пачуў Анатоль ПАЛЫНСКІ,**  
г. Берасіно.



**Здароў,  
браце Вожык!**

Калі чую выраз «І вожыку зразумела», тлумачу гэта так: звярок дакладна разабраўся ў канкрэтнай справе і мае пэўнае разуменне на конт сітуацыі. Ну, а з’яўляючыся тваім сябрам, часам і сам спрабую ўнікнуць у тыя ці іншыя акалічнасці, што сустракаюцца ў жыцці. Але без тваёй, дружа, дапамогі не заўсёды атрымліваецца.

Можа, удваіх мы зможам дапяць, чаму пры рэканструкцыі трасы М3 Мінск–Віцебск побач з гарадскім пасёлкам Плешчаныцы не быў прадугледжаны ўезд у яго пры руху з боку Мінска? Цяпер, каб заехаць у Плешчаныцы, трэба дабрацца да развязкі паміж трасамі М3 Мінск–Віцебск і Р63 Барысаў–Ашмяны. Ці такім чынам меркавалі абмежаваць інтэнсіўнасць руху транзітнага вялікагрузнага транспарту праз жылую зону гарадскога пасёлка? Але ж трафік «фураў» па

трасе Р63 наўрад ці значна меншы, чым транзіт праз Плешчаныцы па трасе М3. Тым больш, што большасць «дальнабояў» рухаецца ў аб’езд населенага пункта. А вось пасажырскому транспарту (аўтобусам ды «маршруткам»), легкавым аўтамабілям цяпер даводзіцца даваць добры крук – з дадатковымі расходам паліва, амартызацыяй і адмоўным уздзеяннем на навакольнае асяроддзе...



**Сяргей ЛАПЦЁНАК,**  
г. Мінск.

**Прывітанне,  
калючы сябар!**

У народзе кажуць: «Мілыя сварацца – толькі цешацца». А некаторыя, на жаль, усё ж і разводзяцца. Нядаўна даведалася, што сёлета ў нашым горадзе скасавалі шлюб 129 пар. Гэта сем’і без непаўналетніх дзяцей і спрэчак на конт маёмасці. Прычым мінімальная працягласць шлюбу – да года,

а вось максімальная!.. Муж і жонка разышліся праз 56 гадоў 4 месяцы 8 дзён сумеснага жыцця.



А яшчэ сцвярджаюць, што каб зразумець іншага, трэба з’есці з ім пуд солі. У некага ж і праз паўвека не атрымалася знайсці тое разуменне... Таму не дзіўна, што моладзь усё пазней стварае сем’і: хоча пільна прыгледзецца адно да аднаго, каб потым жыць ды цешыцца.

**Кацярына АСТАШОНАК,**  
г. Баранавічы.

**Добры дзень,  
колкі дружа!**

«Па газонах не хадзіць!» Памятаеш такую шыльдзу? Мы, як людзі выхаваныя, і не ходзім. Але ж часам вымушаны.

Калісьці я дасылаў табе фота дарогі, якая нікуды не вядзе... Сёння ж атрымлівай іншы факт: побач са скверам Жукава ды транспартнай развязкай з аднайменным праспектам знаходзіцца «правакацыйны» пераход на вуліцы Чыгуначнай, дзе пешаходы вымушаны хадзіць па газонах: іншага шляху няма. Там яшчэ побач быў гандлёвы цэнтр «Аутлет», а цяпер ужо «MILE».

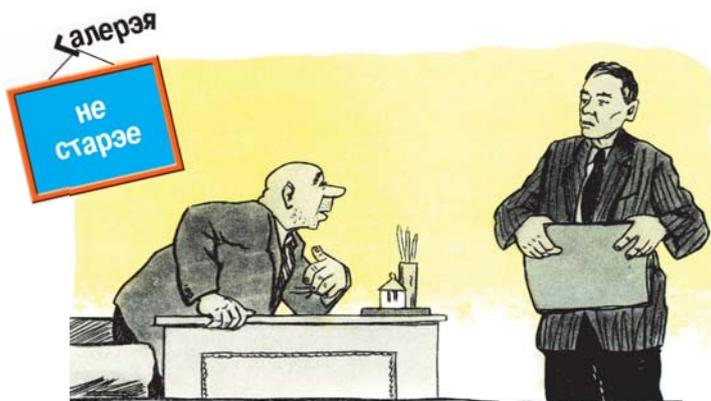
Так хутка ўсё мяняецца! Але, на жаль, хібы застаюцца...



**Антон ТУЗ,**  
г. Мінск.

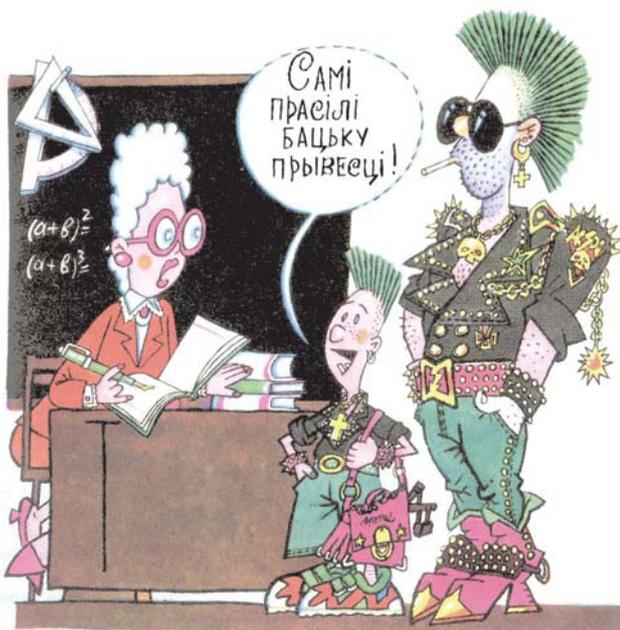


Уладзімір ЧУГЛАЗАЎ.

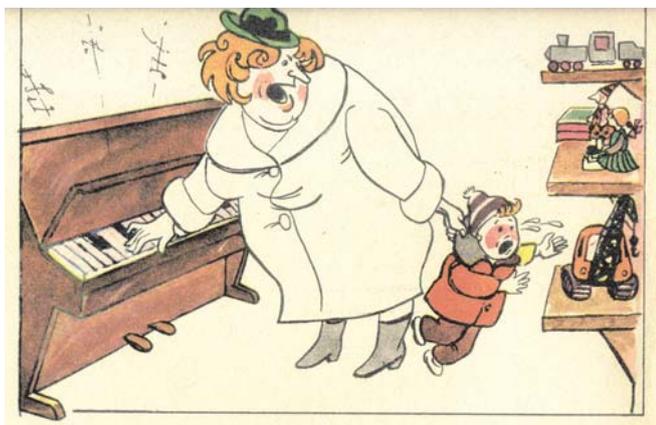


— Не думайце, што я вам буду помсціць за крытыку. Калі вы пойдзеце з установы па ўласным жаданні, можаце спаць спакойна.

Малюнак Зіновія ПАЎЛОЎСКАГА. («Вожык», № 1, 1960 год.)

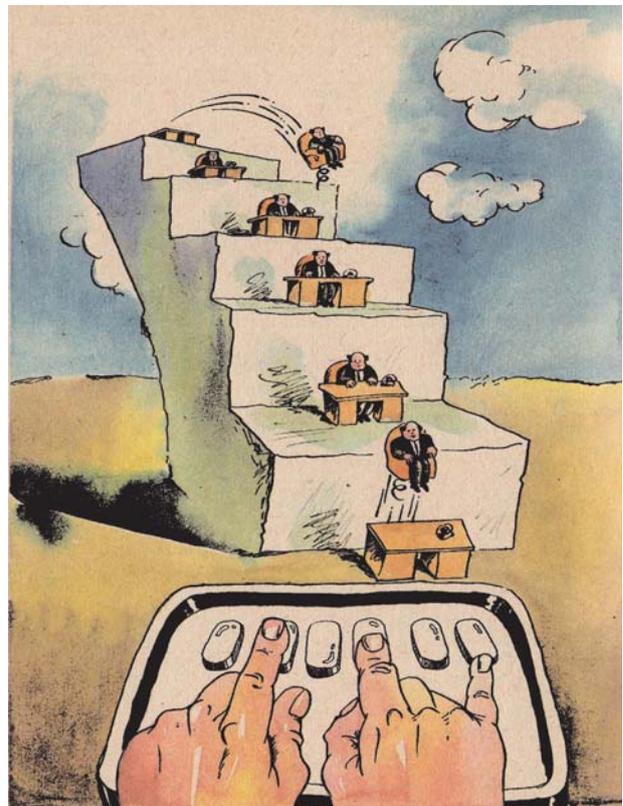


Малюнак Юрыя РЫЖКАВА. («Вожык», № 2, 1994 год.)

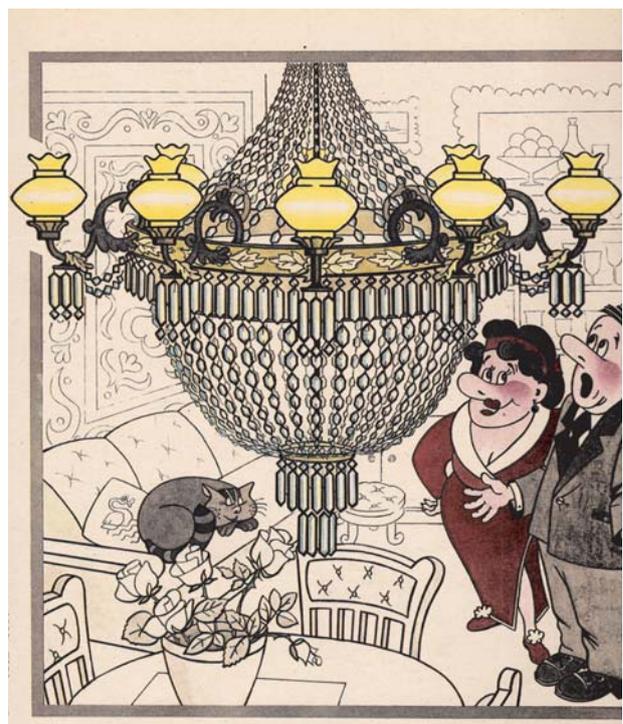


— Маці лепш ведае, якую цацку табе купіць.

Малюнак Мікалая РУДКОЎСКАГА. («Вожык», № 23, 1974 год.)



Малюнак Мікалая ЧАРКАСАВА. («Вожык», № 4, 1988 год.)



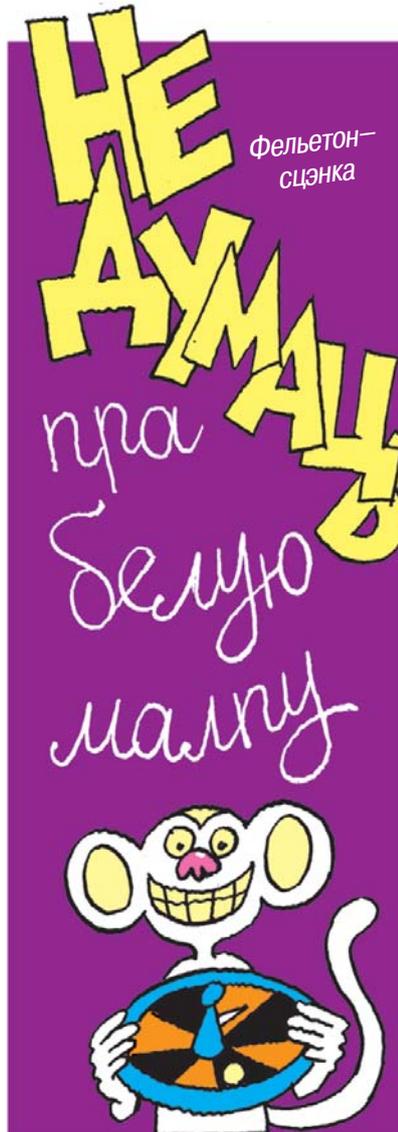
— З-за твайёй люстры няма дзе павярнуцца...

— Затое госці вачэй не адвядуць.

Малюнак Наталлі ЛЕЗІНАЙ. («Вожык», № 21, 1986 год.)



Мікола ПРГЕЛЬ x 2.



**Дзеючыя асобы:**

**Максім Бурак** – псіхатэрапеўт, гадоў пяцідзесяці, у акулерах, маленькага росту.

**Ігар Фокін** – кліент, гадоў трыццаці пяці, хударлявы.

*Кабінет псіхатэрапеўта. Каля сцяны стаіць кніжная шафа. За сталом побач з акном сядзіць Максім Бурак, насупраць яго – Ігар Фокін.*

**Ігар Фокін** (раззлавана). Я зрабіў усё, як вы раілі мінулы раз, але нічога добрага не атрымалася! Наадварот, як у той прытчы пра белую малпу...

**Максім Бурак** (зацікаўлена пглядзеў паверх акулераў). Што вы маеце на ўвазе?

**Ігар Фокін** (адкінуўся на спінку крэсла). Гісторыю пра вучня, якому майстар даў першае заданне для самаўдасканалення: не думаць пра белую малпу. Праз некалькі дзён расхвалываны юнак прыйшоў да настаўніка па дапамогу: усе ягоныя думкі захапіла гэтая ўяўная жывёла!

**Максім Бурак.** Здаецца, я пачынаю разумець. Але працягвайце...

**Ігар Фокін.** Два тыдні таму вы паралілі мне пераклуччыць увагу на іншае, каб не думаць пра стаўкі на спорт. Я ўжо і бегаць раніцой пачаў, і некалькі кніг у бібліятэцы

ўзяў... Аднак нічога не атрымалася. Ад фізічнай культуры адмовіўся, бо яна нагадвала пра ўлюбёную букмекерскую кантору «Усмешка фартуны». Спартыўныя навіны не глядзеў. Абыходзіў стадыёны... І чым больш намагаўся забыць азартныя гульні, тым яркавей вярталіся ўспаміны пра радасць ад выйгрышу!

**Максім Бурак** (пасунуўся бліжэй да пацыента, спакойна спытаў). І што адбылося потым?

**Ігар Фокін.** Мая жонка Марына заўважыла, што я гатовы сарвацца і зноў пакінуць у букмекераў палову зарплаты. (Замоўк, саромеючыся, і ціха працягнуў размову.) Пашукала інфармацыю ў інтэрнэце і прапанавала... Нават няёмка пераказваць, бо адчуў сябе нейкім алкаголікам... Карацей кажучы, у букмекерскую кантору можна напісаць заяву з просьбай забараніць мне на пэўны тэрмін – ад шасці месяцаў да трох гадоў – удзельнічаць у азартных гульнях. Прычым я звяртаюся толькі ў адну арганізацыю, аднак на падставе дакумента мне нельга будзе наведваць усе айчынныя «азартныя» ўстановы. Нават віртуальныя казіно стануць недаступнымі.

**Максім Бурак** (узрадавана). Выдатная ідэя! Не бачыце аб'ект залежнасці – супакойваецца – знаходзіце сродак атрымліваць



добрыя эмоцыі, не спустошваючы кашалёк.

**Ігар Фокін** (*уздыхнуў*). Не такая ўжо і выдатная. Інакш я тут не сядзеў бы... Так і недакляпаў да букмекерскай канторы, бо баяўся не стрымацца і зноў зрабіць стаўку. Марына гатова была пайсці са мной, але ж сорамна. Мне, заўсёднаму «Усмешкі фартуны», няёмка выглядаць дзіцём, якога жонка водзіць за ручку.

**Максім Бурак** (*пранікліва*). Але ж не гэта сапраўдная прычына, каб зноў прыйсці да мяне?

**Ігар Фокін**. Так. У нас з жонкай агульны камп'ютар. І пасля яе пошукаў антыазартных сродкаў дапамогі інтэрнэт пачаў прапаноўваць для прагляду... рэкламу букмекерскіх кантор ды таталізатараў! Дарэчы, так я даведаўся, што Беларусь – першая краіна ў СНД, дзе ў сакавіку гэтага года была выдадзена ліцэнзія на анлайн казіно. Клопат пра ігракоў... (*Крыва ўсміхаецца.*)

**Максім Бурак** (*сумна*). Хутчэй пра прыбытак. Дарэчы, нядаўна пра-

чытаў: у 2018 годзе сума падатку на ігральны бізнес складала больш чым 40 мільёнаў рублёў!

**Ігар Фокін**. Ого! (*Пакруціў галавой.*) Так я зразумеў, што ад залежнасці не пазбавіўся і хутка сарвуся... Кожная арганізацыя папярэджвае пра рызыкі на сваім сайце. І на пачках цыгарэт пішуць пра шкоду нікаціну. Аднак курцоў гэта не спыняе. Што ж мне рабіць далей? (*Разгублена, з надзеяй глядзіць на псіхатэрапеўта.*)

**Максім Бурак** (*зняў акулера, задумаўся*). Добра, што вы шукаеце выйсце! Паглядзіце, ці можна падаць заяву пра забарону ўдзельнічаць у азартных гульнях па пошце або праз сайт? Так спакуса ўзяцца за старое будзе меншай. Да таго ж вы не пабачыце зноў знаёмых, таму саромецца няма чаго. Увогуле ж, калі перамагаць залежнасць складана, трэба ісці насустрач такім думкам – думаць пра белую малпу. Узгадайце выпадкі з жыцця людзей з вашай праблемай, каб не паўтарыць іх.

**Ігар Фокін** (*спалохана*). А іх шмат?

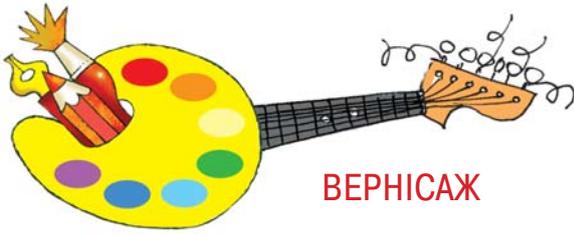
**Максім Бурак** (*надзявае акулера*). На жаль, так. Напрыклад, у Мазыры муж патраціў на анлайн-стаўкі сродкі жонкі, атрыманыя пасля продажу кватэры. Прадпрымальнік з Глыбокага не вяртаў пазычаных грошай, бо спускаў на забавы. Дыспетчар аднаго рэспубліканскага прадпрыемства краў паліва наймальніка, каб потым пакінуць заробленае ў букмекерскай канторы. У Лельчыцах даверлівая жанчына, прадавец кіёска РУП «Белпошта», прымала стаўкі ў доўг ад мясцовага хыхара. У Гродне хлопец афармляў анлайн крэдыты на іншых, а грошы адносіў у казіно... Вынік усіх выпадкаў – крымінальныя справы. Спадзяюся, гэта ўтрымае вас ад неабдуманых учынкаў. Будзем дзейнічаць па плане. Да сустрэчы!

(*Ігар Фокін выходзіць. Максім Бурак падыходзіць да акна, пазірае і гаворыць сам з сабою.*)

Але ж як тут не думаць пра белую малпу? Вось і трамвай з рэкламай ставак на спорт паехаў. Дарэчы, якія там умовы? Можа, варта пацікавіцца ў інтэрнэце?..

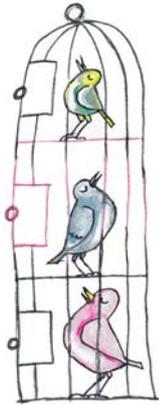
**Алена КЕДА.**





ВЕРНІСАЖ

Малює  
Вікенцій  
ПУЗАНКЕВІЧ





**Андрэй СІДАРЭЙКА**

**28 лістапада —  
Дзень «Зрабі сабе  
ўласную галаву».**



**Афіцыйна**

*28 лістапада адзначаюць Дзень «Зрабі сабе ўласную галаву». Для гэтага падыдзе гліна, пап'е-машэ, малюнак... Галоўнае памятаць, што адна галава добра, а дзве — лепш.*



Гумарэска

**З** маёй галавы, а дакладней, з твару, пастаянна жартуюць. На працы кажуць, што ў мяне вельмі вялікія вушы, жонка Маша — што вялікі нос. Камусьці не падабаецца шырокі лоб, некаму кідаюцца ў вочы вялікія вусны, а іншыя заўважаюць заўсёды чырвоныя шчокі.

Аднойчы я ўзяў аркуш паперы, алоўкі і намаляваў сабе... новую галаву. Такую, каб падабалася і сабе, і іншым.

Спачатку на паперы з'явіўся паўкруглы невялікі авал. Не сказаць, каб зусім круглы і вялікі — такога твару я не хацеў. Яго лёгка можна атрымаць, калі добра есці і дрэнна рухацца.

Потым намаляваў вочы. Пакінуў такімі, як ёсць — блакітнымі. Нават Маша сцвярджае, што выйшла за мяне замуж толькі за прыгожыя вочы. (А я думаю, так кажуць звычайна мужчыны пра жанчын.) Таму блакітныя зіркі — мой гонар.

Нос зрабіў невялічкім. Вусны — банцікам, бровы — домікам. Зусім як у вядомай дзіцячай песеньцы.

Вушы таксама атрымаліся прыгожымі — роўнымі і неадтапыранымі. Ва ўсялякім выпадку, мне спадабалася.

Урэшце вырашыў выразна намаляваць мазгі. Бо часам даводзілася чуць, што я бязмозглы. У выніку на малюнку гэтае жаданне ўвасобілася ў завіхрыстую прычоску.

Не прайшло і паўгадзіны, як у мяне з'явілася цалкам новая галава. Ды яшчэ якая! Хоць у інтэрнэце рэкламуй.

Зірнуў у люстэрка. Затым — зноў на партрэт. На ім усё нібы (на мой густ і мастацкія ўменні) ідэальна, затое ў люстэрку — звыкла...

Паклаў малюнак у стол і не стаў яго нікому паказваць. Досыць чуць каментарыі пра старую галаву, а новая (хоць і на малюнку) няхай будзе ідэальнай. На тое яна і другая галава!

*Рэчыцкі раён,  
агр. Каравяцічы.*

**Між іншым**

*Сёмага лістапада адзначаецца Дзень «Калі мужчыны рыхтуюць абед». Шаснаццатага — Сусветны дзень гузікаў, дзевятнаццатага — Сусветны дзень туалета, дваццаць дзвятага — Дзень зубачысткі.*

*Выбірайце нагоду на свой густ і святкуйце!*



Пётр КОЗІЧ.



**А**ўтобусны прыпынак у гэтай вёсцы быў далекавата ад крамы. Транспорт спыніўся — і ў салон, весела падштурхоўваючы адна адну, заходзяць жанчыны. Яшчэ не заняўшы месцы, пачынаюць хваліцца пакупкамі: чаго ў вясковай краме толькі няма! Танняя спадніцы, панчохі, хустачкі, чаравічкі... Маўляў, вось куды трэба ехаць з горада па пакупкі!

— А кофтакі? — пытаецца адна з пасажырак, якая села ў аўтобус недзе раней.

— І кофтакі! Во, глядзіце! — адна маладзічка з тых, што толькі зайшлі сюды, дастае з сумкі прыгожую лёгкую квяцістую абноўку.

— Цуд!

— Трэба было б і сабе купіць, але...

— І я ўзяла б...

Жанчын у аўтобусе большасць. Мужчын з вадзіцелем — усяго пяць. Выдзяляецца дзядок, які сядзіць побач з мажнай кабетай: хударлявы, маўклівы, на гармідар не рэагуе... А ягоная суседка як затрашчыць, бы сарока:

— Шафёрка, даражэнькі, можа, спыніцеся на хвілінку каля крамы?

— Але, спыніцеся! — чуюцца галасы.

— Ну, калі ласка!

— Кажуць, там прадаюцца вельмі танняя футравыя мужчынскія шапкі. Купіць бы свайму. Можа, і вам трэба? — не змаўкае «сарока».

— Танняя? — перапытвае шафёр, круцячы галавой. — Добра, толькі дзеля вас зраблю прыпынак...

Неўзабаве аўтобус спыняецца каля магазіна. Усе пасажыры спяшаюцца туды, у салоне застаецца толькі дзядок...

У краме жанчыны купляюць кофты: жоўтыя, блакітныя, зялёныя... Сапраўды танняя.

— А шапкі футравыя дзе? — пытаецца вадзіцель у прадаўшчыцы, маладзенькай дзяўчыны.

— Якія шапкі? — здзіўляецца тая. — Няма іх у нас і не было.

— Як няма? — апамятаўшыся, абурецца мажная жанчына, муж якой, дзядок, застаўся ў аўтобусе. — Я ж свайму хацела купіць... Ай-ай-ай!..

Толькі цяпер шафёр разумее, што жанчыны яго падкузьмілі. Нічога, здараецца... Заўсміхаўся:

— Ну што, задаволеныя?

— Дзякуй табе, задаволеныя! А то — не спынюся...

Адной дружнай кампаніяй заходзяць у салон. Рушыць з месца аўтобус. Усе вясёлыя, усе смяюцца...

Рагоча і вадзіцель, мужчына гадоў пяцідзесяці. Раптам ён паварочваецца да дзядка, падміргвае яму. Маўляў, а ты чаго, дзядзька, не пайшоў? І дадае:

— Ну, не жанчыны, а чэрці! Гэта ж трэба мяне так ашукаць!

— Так, так, браток, — згаджаецца дзядок. — Яны яшчэ горшыя за чарцей!..

Ён хацеў яшчэ нешта сказаць, але яго жонка спрытна павярнулася да мужчын і выпаліла:

— Маўчыце ўжо, чэрці! Чорт жа — мужчына!.. Нездарма кажуць, дзе чорт не можа справіцца, дык туды бабу пашле.

— А я цябе і не пасылаў! — агрызаецца дзядок. — Сама пабегла, ага!

Зноў рогат, зноў весялосць: усім прыемна і радасна. Аўтобус коціць далей...

г. Слонім.





Мікола ПІРГЕЛЬ.



Аляксандр КАРШАКЕВІЧ.

**РЫФМАВАНЫ АНЕКДОТ**

**Уладзімір ЦАНУНІН**

**АРГУМЕНТ**

У час чарговай перабранкі  
(А хтосьці знае ў сварках смак)  
Жанчына, стоячы на ганку,  
Крычала злосна мужу так:

«Няўмека ты і гад упёрты!  
Хай цябе качка задзяўбе!  
Ды лепей выйшла б я за чорта,  
Чым так няўдала – за цябе!»

Мужчына злосна з-за парога  
Ёй адказаў упершыню:  
«Не атрымалася б нічога,  
Бо не выходзяць за радню».



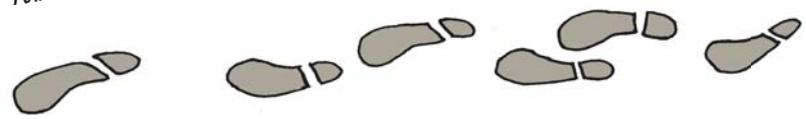
Аляксандр ШМІДТ x 2.

**ПРАВІНАСЦЬ**

– Чаму сёгодня на мяне  
Гырчыць сабака твой варожа?  
Здаецца, зараз праглыне...  
Не пакарміў яго ты, можа?

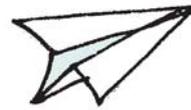
– Лепш адыдзіся за паркан,  
Не сунься і да хаты блізка,  
Бо пазірае так Палкан  
На тых, хто еў з ягонай міскі!

г. Вілейка.





Мікола ПІРГЕЛЬ.



# ВЯСЁЛЫ

## АМАЛЬ ЦЁЗКІ

Днём вераснёвым першы раз  
Сын Леў схадзіў у першы клас.  
— Ці ёсць яшчэ у класе Львы? —  
Пытаю тонам дзелавым.  
— Няма! Ды пэўны ягамосць  
З падобным імем у нас ёсць.  
— Мо, Леанід або Юльян?  
Лявонці? Леонард? Леван?  
— Ды не! Імя яго — Тыгран!

Уладзімір СІЎЧЫКАЎ,  
г. Мінск.



**М**аладая настаўніца Алена Рыгораўна першы год пасля заканчэння інстытута працуе ў школе. Выкладае хімію. Прадмет цікавы. На яе ўроках вучням асабліва падабаюцца хімічныя доследы.

Сёння ж аповед пра вадкасць. Але не прасты. Алена Рыгораўна сур'эзна падрыхтавалася. Яна напісала і прачытала верш пра ваду, расказала пра мастакоў-марыністаў, прынесла геаграфічную карту...

Трэба ж зацікавіць вучняў, для якіх хімія — новы прадмет.

...Напярэдадні ўвесь вечар маладая настаўніца трэніравалася дома, апрануўшы новы чорны касцюм. Да яго быў пашыты вельмі прыгожы каўнер са штучнага жоўтага футра. Алена Рыгораўна сама зрабіла да каўняра два пампаны, прывязаала два шнурачкі, каб было чым іх завязаць. Атрымалася вельмі прыгожа: касцюм чорны, а каўнер махнаценькі, жоўценькі, з клёцкападобнымі пампонамі. Ніякіх завушніц! Ніякіх пацерак!

**Зоя НАВАЕНКА**

# Хімія

## БЫЛЬ

Ніякіх брошак! Увага школьнікаў павінна быць сканцэнтравана толькі на тым, што тлумачыць настаўнік. Так яе вучылі ў ВНУ...

І вось урок. Алена Рыгораўна піша на дошцы формулу вады, вядзе вельмі цікавы аповед пра

яе значэнне, паказвае на карце моры, рэкі, акіяны. Не забывае і пра мастацтва. Вучні слухаюць уважліва. Нават Коля Аліхвер! Такі свавольнік, а сядзіць ціха. Сёння хлопца быццам падмянілі: уся ўвага належыць толькі настаўніцы! Куды б ні павярнулася — ловіць на сабе яго зацікаўлены позірк.

Нарэшце тэма ўрока вычарпана. «Здаецца, добра я тэму тлумачыла, калі нават Коля мяне так слухаў», — надзвычай задаволеная сабою, Алена Рыгораўна запісвае на дошцы хатняе заданне. Да званка застаецца пяць хвілін.

У прыўзнятым, вельмі добрым настроі настаўніца звяртаецца да класа, прапаноўвае адказаць на пытанні па тэме. І тут бачыць: Коля Аліхвер падымае ажно дзве рукі.

— Ну, Коля, што табе патлумачыць? Што незразумела?

— Алена Рыгораўна! А дзе вы бралі такі прыгожы каўнерык з пампонамі?..

Глыбоцкі раён,  
г. п. Падсвілле.



# ПЕРАПЫНАК

## МІХОДЗЬ

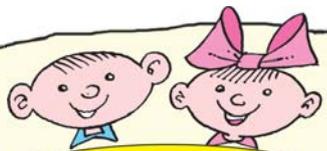
- Многія выпускнікі школы так баяцца стаць у жыцці нікім, што становяцца абы-кім.
- Нярэдка вучням вельмі хочацца застацца дома і ні пра што не думаць. Настаўнікам – таксама.
- Прысніцца ж такое! Сыходзіш са школы – не азірайся. Азірнешся – успомніш.

Успомніш – пашкадуеш. Пашкадуеш – вернешся. Вернешся – пачуеш: «Мікалай, да дошкі!» І ўсё пачнецца спачатку...

■ Вучань марыць пра чыста і апынуцца ў іншай школе. А можа, варта прагнуцца іншым вучнем?

■ Настаўнікі ўсё сеюць добрае і вечнае, а вырастае нярэдка адзін бур'ян...

**Заўважыў Канстанцін КАРНЯЛЮК, г. Віцебск.**



## Вуснамі дзяцей

### Адно і другое

Настаўнік звяртаецца да вучняў:  
 – Хто адкажа на адно маё пытанне, стаўлю дзясятку! Колькі ў чалавека валасоў на галаве?  
 – Пятнаццаць тысяч! – рапартуе двоечнік Віця.  
 – Адкуль ты ведаеш?  
 – А гэта ўжо другое пытанне! – смяецца той.



### Камень з газетай

– Як старажытныя людзі здабывалі агонь? – пытаецца настаўнік у пяцікласнікаў.  
 – Яны высякалі іскры ўдарам каменя аб камень, – адказвае вучаніца з першай парты.  
 – А чым яго разводзілі? – удакладняе ён.  
 – Старымі газетамі, вядома! – упэўнена заяўляе дзяўчынка.

**Даслаў Мікалай ГЛЕБ, Ляхавіцкі раён, в. Падлессе.**

### Не атрымаецца...

– Дзеці, за лета трэба падрыхтаваць гербарый. Для гэтага бярыце тыя расліны, якія растуць у вас на дачы.  
 – А ў нас там толькі поле для гольфа... – уздыхае Каця.

### Што лепш?

– Вася, вазьмі ў школу яблык.  
 – Мама, дай лепш мандарынку: будзе больш сяброў.

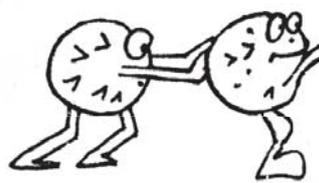
**Запісаў Уладзімір ФІЛАТАЎ, г. Мінск.**



Алег КАРПОВІЧ.



Гутараць бацькі.  
 – Наш сын – несусветны гультай! – скардзіцца маці. – Днямі валяецца на канапе і глядзіць у акно на воблак. Не ўяўляю, хто з яго выйдзе!  
 – Магчыма, метэаролаг? – нясмела заўважае бацька.



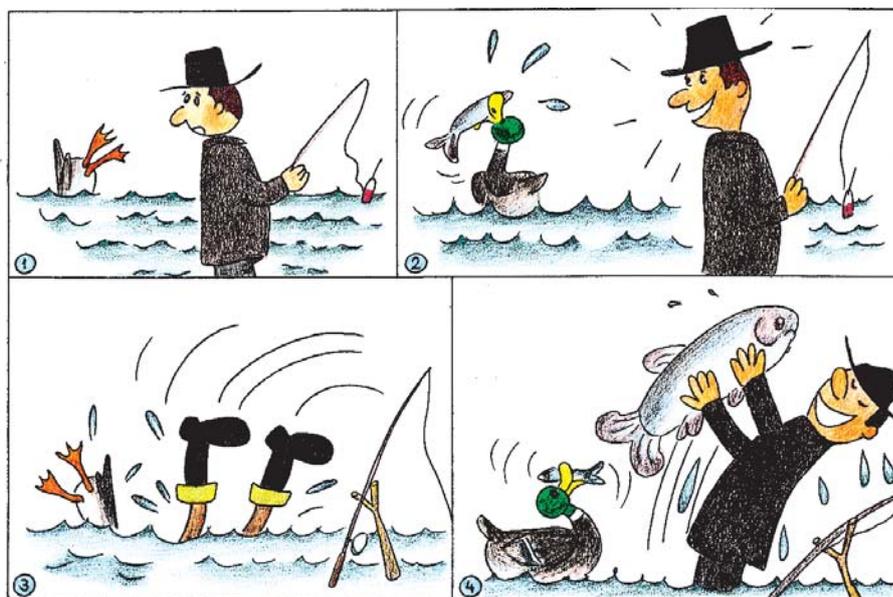
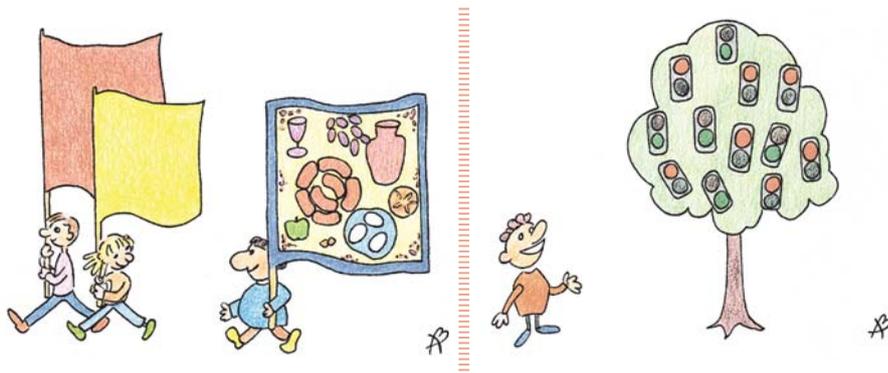
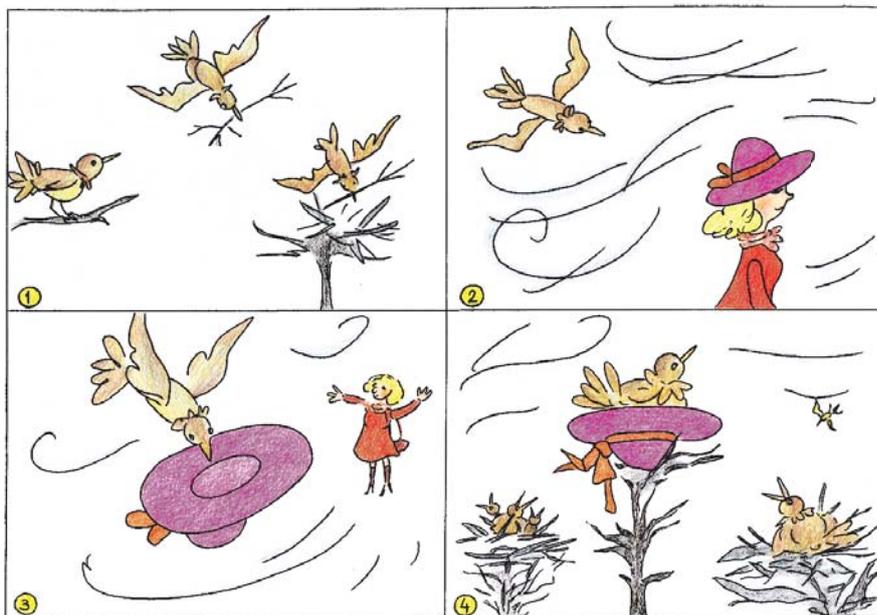


Вера АСТАХОВІЧ жыве і працуе ў горадзе Мінску. Нарадзілася там 10 жніўня 1971 года. Скончыла Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка па спецыяльнасці «настаўнік гісторыі і французскай мовы», пасля вучылася ў Еўрапейскім гуманітарным універсітэце на факультэце грамадска-палітычных навук і кіравання. Працавала выкладчыкам французскай мовы ў некалькіх ВНУ сталіцы.

У 2013 годзе пабачылі свет дзве кніжкі для дзяцей – «Шакаладная дарога, альбо Гісторыя шакаладных плітак» і «Чаму кароўка пярэстая». У 2018 годзе выйшаў цыкл вершаў на французскай мове «Les vers brisés» («Паламанья вершы») у нумары віртуальнага часопіса «Ce qui reste», праілюстраваны Марцінам Лаке (Martin Laquet).

Як аўтар і ілюстратар супрацоўнічала з часопісамі «Качели», «Рюкзачішка», «Вясёлка» і іншымі. Захапляецца прыродай, выяўленчым мастацтвам і класічнай музыкай.

Сёння Вера дэбютуе і на калючых старонках. Спадзяёмся, што яна стане нашым пастаянным аўтарам, будзе радаваць вясёлымі, дасціпнымі коміксамі і малюнкамі чытачоў розных узростаў.



# Яйкі

ВАСІЛЬ ТКАЧОЎ

3 жыцця

У гэтай маленькай вёсачцы засталася ўсяго некалькі старых жыхароў, астатнія – дачнікі. Горад блізка, мясціны грыбныя, ёсць і азярцо, дзе пры жаданні можна расстарацца нават на карпікаў і карасікаў. Таму адразу, як толькі апусцее хата, застаецца без свайго гаспадара, і прыбывае сюды новы дачнік. Сарафаннае радыё добра працуе, нічога не скажаш.

Тыдняў колькі назад набыў сабе тут хату і гэты дзяцюк – у акуларах, у касцюме не першай свежасці і пры гальштуку, з прывабным капелюшом з саломкі на галаве. Паважлівы чалавек, з усімі вітаецца першы, і калі так робіць, то крыху нахіляе тулава наперад і прыўзнямае капялюш.

Неяк сустракае дачнік мясцовага дзеда-жартаўніка Ягорку і цікавіцца, у каго б гэта разжыцца на курыныя яйкі, бо даўно марыў піць разоў колькі ў дзень свежанькія, толькі з-пад куркі, а то гарадскія хіба ж можна? Яны калі што для патэльні падыходзяць, а піць жыўцом – ну іх! Ягорка даўно не жартаваў, не было выпадку, а тут ён якраз падварнуўся, таму нядоўга думаў і торкнуў пальцам на хату бабы Насты: калі толькі яна табе не пашкадуе яек, бо ў нас тут чатыры двары ўсяго, улічваючы і мой, то я дакладна ведаю, што ў каго маецца і ў якой колькасці. Бяжы да яе. Імчы. А то хто-небудзь перахопіць.

На самай жа справе Ягорка ведаў, што ніякіх курэй кабета не трымае ўжо колькі гадоў – сама ледзьве кльпае.

Мужчына падзякаваў Ягорку і завітаў да гаспадыні. Тая ўважліва выслухала яго, і калі госць паабяцаў плаціць за яйкі ўдвая даражэй, чым у краме, у бабы Насты з'явіўся інтарэс да прапановы.

– Збяру, збяру, – ахвотна паабяцала яна. – Курэй, праўда, мала трымаю, але выручу: праз дзень прыходзьце.

Назаўтра ранічкай баба Наста заспяшалася на першы дызель-цягнік, а другім рэйсам вярнулася ў вёску з поўным кошыкам яек. Замаскіравала іх так, каб ніхто не заўважыў. У гарадской краме набыла, хоць і аббегла некалькі гандлёвых кропак, каб тыя былі без маркіроўкі. Так і сказала прадаўшчыцы: мне чысценькія, маладзічка. Чысценькія знайшліся.

Дачнік хваліў яйкі, якія набываў праз дзень у бабы Насты, бажыўся, што такіх смачных і апетытных даўно не каштаваў. Гэта ж самае ён сказаў і дзеду Ягорку, калі той бы незнарок пацікавіўся, ну як яму яйкі, што параіў? У дадатак яшчэ і паказаў вялікі палец: во!..

Стары толькі загадкава ўсміхнуўся і патупаў далей па сваіх справах. Суседку не выдаў. Тая выдала сябе сама.

Неяк дачнік затрымаўся ў горадзе на пару дзён і, калі рыхтаваўся зноў у вёску, вырашыў забегчы ў краму непадёк ад вакзала і набыць тое-сёе з ежы. І там ён ледзь не сутыкнуўся нос у нос з бабай Настай, якая асцярожна ўкладвала яйкі ў кошык...

Мужчына зрабіў выгляд, што не заўважыў старую, і хуценька зацёрся сярод пакупнікоў. Калі ж тая знікла, таксама набыў латок яек і, пакуль ехаў у вёску, не пераставаў здзіўляцца яе знаходлівасці.

А баба Наста, відаць, яйкі з'ела сама. Мо і суседа дзеда Ягорку пачаставала. Яешняй.

г. Гомель.



Аляксандр ШМІДТ.





Пачытайце дзецям

Лёля БАГДАНОВІЧ

## ДБАЙНАЯ ГАСПАДЫНЯ

Восень дбайнай гаспадыняй,  
Завязайшы фартушок,  
Морс варыла з журавінаў,  
Ціснула слівовы сок.

Не губляла марна часу,  
Не да гульніў сённа ёй:  
Трэба шмат зрабіць запасаў —  
Жарты кепскія з зімой.

Насаліла агурочкаў,  
Сквасіла капусты бочку,  
Насушыла мех грыбоў,  
Белых семак з гарбузоў.

Наварыла шмат варэння —  
Добрым людзям на здзіўленне —  
Літраў сто, а можа, дзвесце...  
Зімкай доўгаю ўсё з'есца!

Да паўночы шчыравала.  
Што казаць? Зусім прыстала.  
Малаком запіўшы грэчку,  
Падалася спаць на печку...

г. Барысаў.



## ГРАЙ, Верачка, ГРАЙ!

Міхась  
СЛІВА

Гісторыка

Калі Верачка пайшла ў першы клас, бацькі прапанавалі ёй займацца яшчэ і ў музычнай школе. Пасля праслухоўвання педагогі паралілі вучыцца па класе баяна.

— Яна ж яшчэ зусім малая, — нясмела запырэчыў бацька. — Ці адужае такі інструмент?

— А мне падабаецца! — сказала як адрэзала Верачка.

Цяпер дзяўчынка прыходзіць са школы, адпачывае, потым робіць урок і бярэцца за баян. Хоць і цяжкавата расцягваць мякі інструмента, настойліва асвойвае музычную грамату.

Гэта не заўсёды падабаецца яе старэйшаму брату Алежку. Ён часта па-добраму свавольціць, хавае баян. А сённа чамусьці стаў прасіць:

— Пайграй, Верачка, хачу паслухаць!

Дзяўчынка з задавальненнем узялася за інструмент. Алежка спачатку сядзеў на канапе, а потым шмыгнуў у спальню, затым — на кухню.

Малая перастала граць.

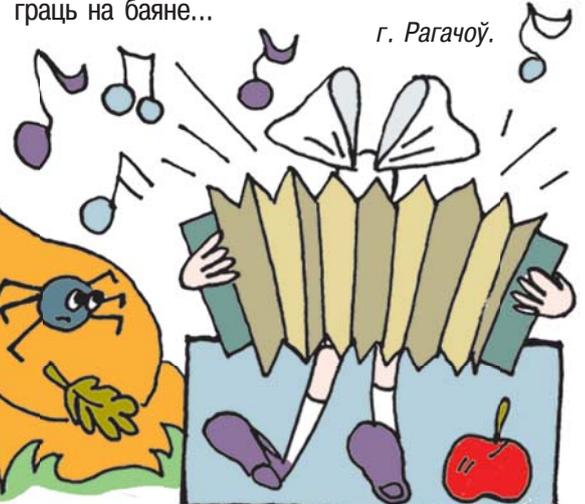
— Грай, Верачка, грай! — зазірнуў у пакой і падбэдзёрыў яе брат. — Я слухаю!

Неўзабаве ён вярнуўся і, хітра ўсміхаючыся, сказаў:

— Ты ўжо, відаць, стамілася? Пайграеш іншым разам. А я пайду на вуліцу пагуляю...

Праз некаторы час Верачка накіравалася на кухню, каб перакусіць. Сённа ж маці напаяла для яе з братам цэлы стос любімых смачных аладак. Зайшла і аслупянела: талерка была пустая! Дык вось чаму Алежка так прасіў пайграць на баяне...

г. Рагачоў.



# Загадкі Жывёл

Раніцай каля двара  
Раптам вырасла гара.  
Майстар земляных работ  
Нам вядомы: гэта — ...



(Кроў)

Шмат іголак у клубочку,  
Любіць вандраваць ён ноччу.  
Хоць калючы, ды прыгожы  
Звер маленькі — жавы ...



(Вожык)

Маленькі і пацешны,  
Ён выглядае смешна.  
Ды гонару замнога:  
Забрэша на любога.



(Жонглы)

Нос — чарвяк, сам — балбатун,  
На чырвонае — шыгун.  
Як пачуе гучны крык,  
Злосным робіцца ...



(Нядзі)

Мае ён касыя вочы,  
Да капусты так ахвочы!  
Футра на зіму бялее,  
Хуценька ўцякаць умее.



(Пясе)

Алена РАЗУМОЎСКАЯ,  
г. Салігорск.

## Серафіма БЕСТАВА Нявыхаваныя казляняты

Два гарэзы-казляняты  
Не спяшаліся дахаты:  
Дома — строгая матуля,  
На двары ж — свабода, гулі!  
Захацелі піць да млосці  
І да парасяці ў госці  
Зазірнулі на какаву.  
Там як усчалі забаву!

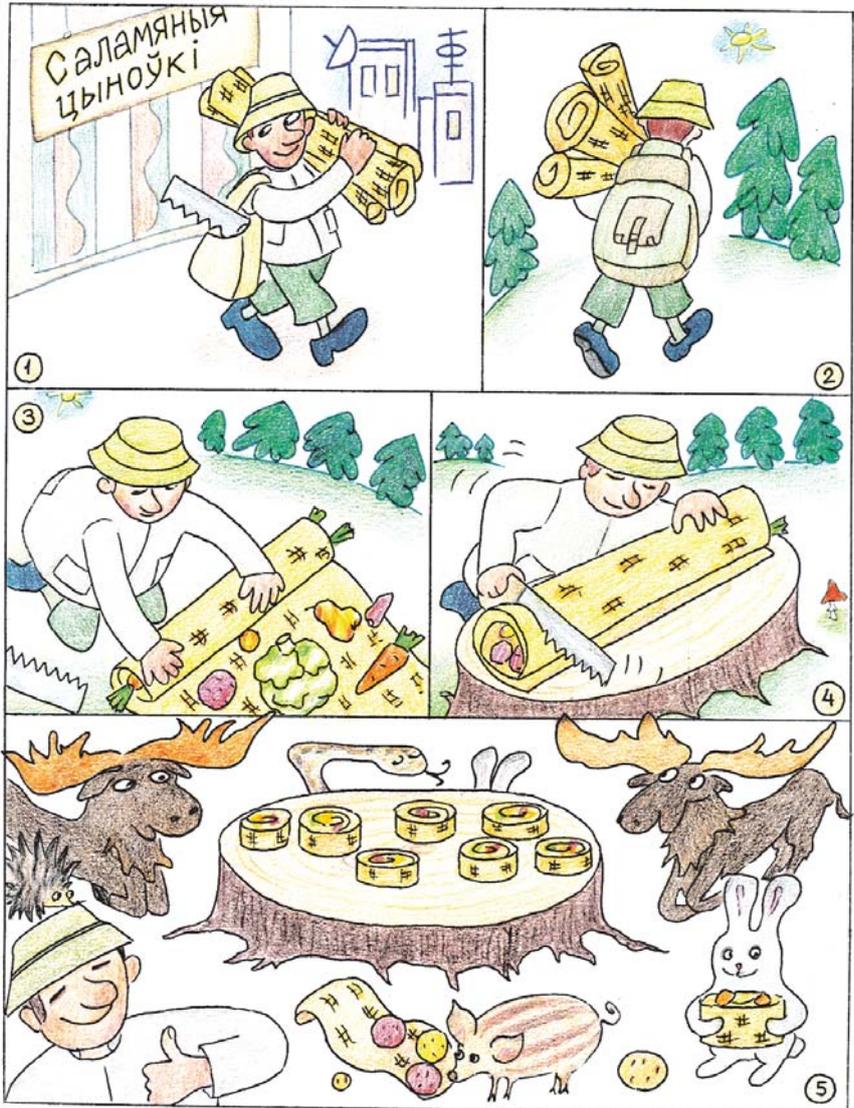
Бегалі, круціліся,  
Ледзь не пасварыліся.  
Шкоды многа нарабілі —  
Кубкі новыя пабілі,  
Ў хаце ўсё параскідалі,  
Жартам парсючка бадалі...  
Гаспадар ад гэтых страт  
Быў гасцям зусім не рад.

Стаў бялейшы за паперу:  
«І нашто адкрыў я дзверы?»  
Памятай, маленькі дружа:  
Так рабіць нядобра дужа  
У чужой і ўласнай хаце  
Казляняці і дзіцяці.

г. Орша.



# Лясныя сушы



Міні-комікс Веры АСТАХНОВІЧ.

Прагульваючыся неяк у час абедзеннага перапынку па сталічным праспекце Незалежнасці (былым Францыска Скарыны), паміж вуліцай Камсамольскай і ГУМам, зноў затрымаў позірк на шылдзе, якую дагэтуль бачыў не раз. І зноў зрабілася ніякавата: пітная ўстанова, хай сабе, можа, і элітная – «У Францыска» (праспект Незалежнасці, 19). Зразумела, што ў часы шкалярства мала хто з вялікіх грэбаваў агульнымі студэнцкімі застоллямі, але ж павага і сусветнае прызнанне аднаго з буйнешых дзеячаў беларускай нацыянальнай культуры наўрад ці абумоўленыя ягонымі пітнымі здольнасцямі. Можна смела зазначыць: імя Францыска Скарыны – вядомае ва ўсім свеце і карыстаецца павагай людзей зусім за іншае...

Ва ўмовах рынкавых адносін наў гучнасць ды прывабнасць шылдаў, шылдачак і рэкламных слогаў, безумоўна, мае значны ўплыў на павелічэнне прыбытку. Але ніякія, нават вельмі значныя, падаткі не здольныя зрабіцца падставай для нацыянальнага гонару, ідэалагічнай асновай грамадства. Вялікія грошы – гэта, можа, і «вялікая амерыканская мара», ды з такімі марамі абсалютнай большасці беларусаў

жыць неяк нязвычайна. Тады чаму не назваць якую-небудзь «піўнуху» на вуліцы Максіма Багдановіча «Макс авеню» альбо парк імя Янкі Купалы – «Янкі сквер»?

Цешыць, што з мінскіх вуліц паціху знікаюць такія шылды, як

Слабада, дзе ўсталяваны помнік Міцкевічу, – начное кафэ «Адам і Ева»? Як тады будуць гучаць імёны людзей, якія кожны ў свой час «рабілі гісторыю» беларускага народа, – Францішак Жлуктач, Пятрусь-лазнік, Адам Евін? Думаю, што гэтыя пытанні не рытарычныя. І адпаведныя дзяржаўныя органы павінны пільна адсочваць выпадкі, калі імёны знакамітых асоб Беларусі выкарыстоўваюцца ў назвах устаноў, якія тых імёнаў зусім не варта...

Можа, я чагосьці не разумею ў сучасным свеце, але пакуль у нас працуюць саўны «Партизан» (Мінскі раён, вёска Дзінаравічы, 1 А) ці «Тро-

іцкая» (вуліца Старавіленская, 10), кафэ «ПабЕда» (праспект Газеты «Правда», 40), «Еданада» (вуліца Ціміразева, 46), «Кабанчик» (вуліца Кашавога, 13 А), «Колобки» (вуліца Фрунзе, 2 А), «Сыты ёжик» (вуліца Гарадзецкая, 38 А), «10 рота» (вуліца Сямёнава, 20), кальян-бар «Арбуз» (праспект Пераможцаў, 89) або ламбард «Перспектива» (вуліца Кіжаватава, 7А), мне і, мяркую, многім іншым неабякавым беларусам будзе ніякавата. І сорамна...

Сяргей ЛАПЦЁНАК.  
г. Мінск.



«Баня «У Петруся» (вуліца Петруся Броўкі, 12/1), «Бар «Кафедра» (вуліца Багдана Хмяльніцкага, 8) або «Чкалов кафе» (вуліца Варянянскага, 19). Але працуюць кафэ «Агінскі» (вуліца Варянянскага, 12), «Стравинский бар» (праспект Незалежнасці, 25 Б) і іншыя...

У нейкай ступені гэта, зразумела, гіпербала, ды хто гарантуе, што побач са станцыяй метрапалітэна «Пушкінская» не з'явіцца павільён «Пушкінское яйцо» (згадаем «Яйца молодецкие»), на праспекце Жукава – які-небудзь «Beetl's Avenue Bar», а паблізу вуліцы Раманаўская





**Віталь ЖУРАЎСКІ**



*Гісторыйка*

**М**ой знаёмы мастак, аматар прыгожага, неяк вырашыў калекцыяніраваць старыя аўтамабілі. І пачаў цягнуць дадому з гаражоў і стаянак увесь пакінуты аўтахлам. Такая ў яго любоў да старызны прачнулася, што бяда!

З цягам часу ў калекцыі з'явіліся і першыя «запарожцы», і велізарны «кадылак», і характарны «мерседэс»... Толькі ўсё ржаве і раскурочанае. Двор дома стаў нагадваць калгасны мехдвор.

Далей – болей! Калі мастак падчысціў усё наваколле, то з галавой акунуўся ў працэс рэстаўрацыі, цалкам забыўшыся на працу і сям'ю. Вядома, пачаліся звадкі...

Пасля чарговай сваркі жонка праз слёзы заявіла, што яе цярпенню прыйшоў канец:

– Выбірай: або я, або тваё ламача!

Мастак таксама стаў у позу:

– Я – творчая асоба! Гэтае захапленне – сэнс майго жыцця. Сапраўдная жонка павінна ўсяляк падтрымліваць, а не ўпікаць мужа. Выходзіць, ты мне чужы чалавек. Калі так, я сам сыходжу ад цябе!

І ў той жа дзень перабраўся да сваёй маці.

Жонка ўслед не пабегла і нават не заплакала, бо тое хобі ў яе ўжо ў пячонках сядзела. Калі я чужы



Кацярына АКУЛІЧ і Аляксей ФУРС.



Кацярына АКУЛІЧ і Аляксандр БАГДАНОВІЧ.

табе чалавек, разважыла яна, дык што нам тады разам рабіць? І толькі за мужам зачынiліся дзверы, як выклікала машыну з «Вторчермета». Сказала, як адрэзала: прыезджайце і забірайце жалеза даастанку!



Назаўтра прыехалі хлопцы і ўсю «калекцыю» забралі адным самазвалам на металалом. Разлічыліся згодна з прэйскурантам. Хобі як і не было...

Мастак жа праз тыдзень не вытрымаў і патэлефанаваў жонцы. Маўляў, прабач, галоўнае для мяне – сям'я... Жонка пагадзілася яго прыняць.

Сустрэла на вуліцы за брамкай у шыкоўнай абноўцы: доўгая сукенка з дэкальтэ і разрэзам вышэй за калена. Каралеўна! Ад такога характава ў мастака, аматара ўсяго прыгожага, ажно вочы засляпіла і мову адняло. Тым не менш, хацеў расшчодрыцца на кампліменты. Але як ступіў на пусты двор, дык і голас прапаў.

Калі трохі адышоў, жонка – усё ж не чужы чалавек! – суцешыла і падарыла мініяцюрную мадэль «Жыгулёў»...

г. Жодзіна.

# Пільнуйце! Сябе!



Эх, якія ёсць зямлячкі:  
Сумна дома ім сядзець!  
Кожная, дальбог, мастачка  
Штось падслухаць, падглядзець.

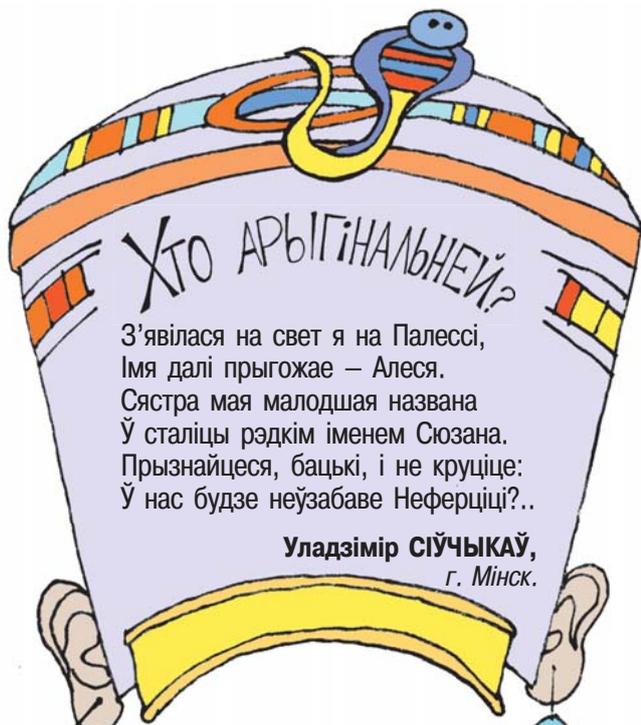
Ім цікава, хто што скажа,  
Хто што робіць, як жыве.

Зайздрасць чорную, як сажа,  
Носяць ў сэрцы, ў галаве.

З-за вугла яны цікуюць,  
З-за фіраначак глядзяць.  
Між сабой пасля пляткуюць –  
Людзям вушы аж гараць!

Хочацца сказаць кабетам:  
«Лепш пільнуйце вы сябе!  
Бо і вашыя сакрэты  
Хтось па вёсцы разнясе...»

**Валянціна БАБКО-АЛЯШКЕВІЧ,**  
Салігорскі раён,  
в. Радкава.



## ХТО АРЫГІНАЛЬНЕЙ?

З'явілася на свет я на Палессі,  
Імя далі прыгожае – Алеся.  
Сястра мая малодшая названа  
Ў сталіцы рэдкім іменем Сюзана.  
Прызнайцеся, бацькі, і не круціце:  
Ў нас будзе неўзабаве Неферціці?..

**Уладзімір СІЎЧЫКАЎ,**  
г. Мінск.



У маім  
узросце  
ўсё па  
барабане

Аляксандр ПЯТРОЎ.



За мірную зямлю  
над галавой!

Уладзімір ЧУГЛАЗАЎ.



Прапаную сустрэчу  
на вышэйшым  
узроўні  
без гальштукаў!

Пётр КОЗІЧ.

**Генадзь АЎЛАСЕНКА**



**ПРА РАСЛІНЫ,  
ПЛАДЫ І НЕ ТОЛЬКІ**

**Як аднойчы гарох патопіў  
акіянскі параход**

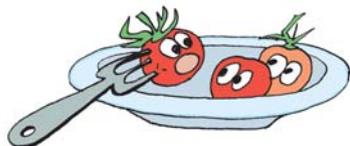
Гэты выпадак адбыўся яшчэ напрыканцы XIX стагоддзя. Аднойчы вялізны акіянскі параход «Днепр» каля праліва Басфор наскочыў на рыфы, атрымаўшы нязначныя пашкоджанні. Патрабавалася толькі адкачаць ваду з-пад палубы і ліквідаваць прабоіны, але...

Усе трумы парахода былі запоўнены сухім гарохам, які пад уздзеяннем вады пачаў імкліва разбухаць. У выніку ціску гарошын, што значна павялічыліся ў памерах, не вытрымала нават сталёвая канструкцыя карабля – і яго разнесла на часткі, нібыта спрацавала моцнае выбуховае прыстасаванне. Вось табе і маленькая гарошынка!..

**Як Вашынгтона спрабавалі  
атруціць памідорамі**

У час, калі жыві Джордж Вашынгтон, людзі лічылі плады памідораў не толькі неядомымі, але нават смяротна небяспечнымі. Гэтыя расліны вырошчвалі выключна на кветніках, дзеля прыгожых чырвоных плодзікаў.

У перыяд вайны паўночнаамерыканскіх калоній за незалежнасць кухар, якога падкупілі англічане, зрабіў спробу атруціць Джорджа Вашынгтона: прыгатаваў для яго спецыяльную страву з памідорамі. Будучы першы прэзідэнт ЗША з задавальненнем з'еў смачную ежу і... пайшоў займацца далей важнымі дзяржаўнымі справамі. Ён так і не даведаўся пра здрадніцтва чалавека, якому цалкам давяраў. А вось кухар-небарак не вынес усёй цяжкасці ўласнага «злачынства» і ў той жа дзень скончыў жыццё самагубствам.



**Як памідоры і морква  
сталі садавінай**

Памідоры і сапраўды доўгі час адносилі да садавіны, а не да гародніны (пасля таго, зразумела, як людзі пераканаліся ў іх ядомасці). Але ў 1893 годзе Вярхоўны суд ЗША пастанавіў лічыць таматы гароднінай. І зусім не таму, што вучоныя-батанікі падалі скаргу. Прычынай сталі эканамічныя інтарэсы. У той час імпарта гародніны ў ЗША (у адрозненне ад садавіны) абкладаўся высокімі пошлінамі.

І толькі ў 2001 годзе Еўрасаюз – ці па ўласнай ініцыятыве, ці па просьбе самога «сін'ёра-памідора» – аднавіў гістарычную справядлівасць і зноўку пастанавіў лічыць памідоры садавінай. Нягледзячы на гэта, большасць насельніцтва па-ранейшаму працягвае называць чырвоныя плады гароднінай.

У тым жа годзе ў Еўропе моркву пачалі лічыць не гароднінай, а садавінай. І зноўку вучоныя-батанікі тут ні пры чым. Хутчэй за ўсё, за карняплод уступілася Партугалія. У гэтай краіне вельмі папулярнае варэнне з морквы, і большая частка гэтага прадукту ідзе на экспарт. А па еўрапейскіх стандартах варэнне можна рабіць толькі з садавіны.



**Як парсючкоў хацелі прымусіць  
вырабляць каўчук**

У перадваенныя гады ў СССР існавала праблема з набыццём каўчуку. Купіць яго можна было толькі за валюту, а яе катастрафічна не хапала. Таму вырашылі вырошчваць па ўсім Саюзе казахскі дзьмухавец кок-сагіз, у млечным соку якога ўтрымліваецца крыху каўчуку. Сказана – зроблена... Паўсюднае насаджэнне кок-сагізу дайшло нават да Беларусі, дзе яго актыўна культывавалі.

Практыка паказала, што каўчуку ў кок-сагізе малавата, ды і выдзяляць яго з расліны даволі складана... Тады камусьці з вучоных прыйшла ў галаву «геніяльная» ідэя: карміць кок-сагізам парсючкоў. Паколькі каўчук у жывёльным арганізме не ператраўліваецца, потым застанецца здабываць яго з адходаў свінной жыццядзейнасці.

Парсючкі такую ідэю не падтрымалі: кок-сагіз прыйшоўся ім не даспадобы, і яны ўпарта адмаўляліся яго спажываць. Неўзабаве ж вучоныя навучыліся вырабляць сінтэтычны каўчук – і інтарэс да кок-сагізу рэзка ўпаў. Парсючкі спакойна ўздыхнулі...

# ГРЫБНАЯ ВОСЕНЬ

## Страчки і смаржкі

Грыбны сезон пачынаецца ў нас страчкамі і смаржкамі адразу, як сьдзе снег.

Спачатку жонка ўспрымала ў штыкі ўсе мае спробы прывезці іх дадому: «Не хапала яшчэ атруціцца гэтымі паганкамі!..»

Але аднойчы, калі жонкі і дачкі не было дома, я прывёз кошык першых вясновых грыбоў і пачаў іх гатаваць. Адварыў раз — зліў ваду. Потым зноў паўтарыў. Затым добра прамыў. (Гэта каб падстрахавацца, бо ці то страчки, ці то смаржкі ўтрымліваюць ядавітыя рэчывы. А каб не збытаць, лепш двойчы адварыць і тыя, і другія.) І нарэшце падсмажыў іх з цыбуляй на алеі, з мукою і смятанаю.

Калі жонка з дачкою вярнуліся дадому, адразу ж пабеглі на кухню.

Адбыўся наступны дыялог.

— Чым гэта так смачна пахне, што ажно ў пад'ездзе чуваць?

— Ды вы ўсё роўна есці не будзеце, — абыякава адказаў я. — Гэта тая самая атрута — страчки са смаржкамі.

Міхась МІРАНОВІЧ

- А ты сам каштаваў?
- Ды адну патэльную ўжо з'еў.
- А даўно?
- Гадзіны са дзве назад.
- І пакуль нічога не адчуваеш?
- Адчуваю. Хачу і гэтую патэльную спажыць.

Але мне не далі. З'елі без мяне. З таго часу страчки і смаржкі я збіраю кожную вясну.

## Па кампасе

Паехалі мы аднойчы на службовым аўтобусе ў лес у грыбы. Дамовіліся далёка не адыходзіцца, паколькі мясцовасць усё ж незнаёмая.

— Мне баяцца нечага, — сказаў Іван Іванавіч, былы лётчык, штурман эскадрылі. — У мяне армейскі кампас.

У вызначаны час сабраліся каля аўтобуса. Прышлі ўсе, няма толькі Івана Іванавіча. Пакрычалі, пасігналі... Безвынікова. Пачакалі гадзіну звыш дамоўленага часу. Пасля яшчэ адну. І яшчэ... Калі пачало цягнуць, вырашылі вяртацца.

Іван Іванавіч знайшоўся толькі ўвечары наступнага дня. Па сваім кампасе ён выйшаў... недзе ў Расіі. І ўжо адтуль на рэйсавым аўтобусе дабіраўся дадому.

— У самалёце па кампасе прасцей арыентавацца, — апраўдваўся ён потым. — Там усё зверху бачна, як на далоні, а тут...

Мы не спрачаліся.

## Гаркушкі

Як любілі выхваляцца грыбнікі нашага аддзела адзін перад адным у курыльцы пасля выхадных:

— Я мінулы раз сотню падасінавікаў прывёз!

— А я два вядры маслякоў сабраў!

— А я браў толькі баравікі — на іншыя месца не было!

Наслухаўшыся гэтых «зуброў ціхага палявання», у наступны раз, вяртаючыся з імі з грыбоў, ты ўпотаі запіхваеш свой кошык далей пад сядзенне, каб ніхто не ўбачыў твае сыраежкі ды мачонікі-гаркушкі...

Але высветлілася, што іх збіраў не я адзін. У Віктара Барысавіча ў кошыку ляжалі менавіта адны гаркушкі. У мяне хоць для прыліку



зверху красавалася некалькі «выпадковых» баравікоў.

Віктар Барысавіч, як пасмейваліся з яго бывалыя грыбнікі, ішоў па лесе, як бульдозер — збіраў усё! Пасля яго не заставалася ні адной сыраежкі, ніводнай гаркушкі... Таму ўся порцыя клінаў і насмешак падчас дарогі дадому даставалася менавіта гэтаму «ўсёеднаму» грыбніку.

Калі перад Новым годам пачалі абмяркоўваць меню навагодняга калектыўнага стала (у тыя часы застолле на рабоце хоць афіцыйна не заахвочвалася, але і не забаранялася), то адзін з бывалых грыбнікоў паабяцаў прынесці слоік марынаваных лісчак, другі — маслякоў, трэці — саміх баравікоў. А Віктар Барысавіч прынёс гаркушкі.

Потым, за сталом, назіралася такая карціна: усе каштуюць лісчкі, маслякі, баравікі і потым ядуць... толькі гаркушкі Віктара Барысавіча! Ён прыгатаваў іх так, што ніякі масляк, ніякі баравік не ішоў з імі ні ў якое параўнанне.

У наступны грыбны сезон клінаў у адрас Віктара Барысавіча і яго гаркушак больш не чулася.

## Спыніся, дождж!

Цэлы тыдзень ідзе дождж.

У чарговы раз ранкам, зірнуўшы ў залітае дажджом акно, не вытрымаўшы, я абурыўся:

— Ну, навошта нам столькі грыбоў? Куды іх падзенем?!

## Збор «па-замежнаму»

Пасля аперацыі мне забаранілі ўжываць грыбы і падымаць цяжар больш за пяць кілаграмаў.

А пачатак восені ў тым годзе выдаўся такім грыбным!..

— Нельга табе ў грыбы! — у каторы раз строга заўважае жонка.

Я не здаюся. А згадаўшы кадры з тэлеперадачы «Дыялогі пра рыбалку» пра «замежную» традыцыю, дзе рыбу ловяць, узважваюць, фатаграфуюцца з ёй, а затым адпускаюць, бадзёра адказваю:

— І я грыбы буду гэтак жа рэзаць! Назбіраю пяць кілаграмаў — высыплю пад дрэва, сфатаграфую на мабільны тэлефон і пайду шукаць далей...

## Ідэя

Хадзіў у грыбы позняй восенню. Лес спрэс засыпаны лісцем. Дзе ты той грыб убачыш!

Але з'явілася адна ідэя: ісці варта разам з жонкай. Яна крочыць уперадзе і разганяе мятлой лісце, а ты ззаду збіраеш грыбы...

## Тэорыя і практыка

Вяртаючыся дадому з поўнай кашолкай, з набітым рукавом ды яшчэ з торбамі ў руках і ледзьве не ў зубах, ідзеш, намагаючыся глядзець толькі пад ногі, каб,

крыў бог, не заўважыць дзе яшчэ грыб, якому ўжо зусім няма месца! Але грыбы, як наўмысна, раз-пораз перабягаюць табе дарогу. І такія харошыя, маладыя, што ніяк нельга не спыніцца, і, нягледзячы на тое, што тэарэтычна няма ніякага месца, ты ўсё ж практычна зразаеш іх ды спрабуеш кудысьці запіхнуць...

## Як добра!..

За акном — зіма. На вуліцы — мароз ды завея. А я ляжу на канапе і гляджу па чарзе на Youtube відэаролікі пра рыбалку і пра збор грыбоў.

Ролікі вельмі рэалістычныя. Нібыта сам закідваеш вудачку, напружана сочыш за паплаўком, імкнешся не прапусціць момант, каб своечасова падсекчы (калі паплавок, крыху патанцаваўшы, пачынае тануць), а потым выцягваеш на бераг карася...

Або ідзеш па ўзлеску, зазірнеш пад асінку — бачыш падасінавік-мезенчык, каля яго — другі, трэці. Пад елкай зразаеш таўстапузага здаравяка баравіка. Непадалёк заўважаеш яшчэ некалькіх яго братоў! Іншы раз хочацца падказаць аператару, што ён прапусціў баравічок за пнячком ці падасінавічак пад лістом...

Ляжыш на канапе і думаеш: «Як усё-ткі добра, што раней не было відэаролікаў! А то так бы прамарнаваў час і ніколі не патрымаў бы ў руках ні вудачкі, ні кошыка з грыбамі!..»

г. Віцебск.





## Бібліятэкары жартуюць

**Анекдоты  
ад калектыву  
ДУК «Вілейская раённая  
цэнтральная бібліятэка  
імя Ганны Новік»**

Для шчасця мужчыну патрэбна жанчына, а для поўнага шчасця — поўная жанчына.

\*\*\*

Кіраўнік — падначале-  
наму:

— Андрэй, вярніцеся  
на працоўнае месца!  
— А чароўнае слова?  
— Звольню!

\*\*\*

Жанчына як калькуля-  
тар: дабаўляе праблем,  
адымае час, памнажае  
расходы, дзеліць маё-  
масць.

\*\*\*

...— На маладзік трэба  
паказаць месяцу манетку  
і папрасіць: «Месяц, дру-  
жочак, дай грошай поўны  
кашалёчак!»

— Міністр фінансаў, вы  
скончылі даклад?..

\*\*\*

— У вас няма парфумы  
з пахам камп'ютара? Хачу  
хоць неяк прыцягнуць  
увагу мужа...

\*\*\*

Толькі нашым жан-  
чынам кветкі дораць так  
рэдка, што яны фатагра-  
фуюцца з імі як са сла-  
вугасцю.

\*\*\*

Таксіст падвозіць вя-  
домага мільянера. Той  
разлічваецца роўна па лі-  
чыльніку.

Таксіст здзіўляецца:  
— Я ўчора вашага сына  
вёз, дык ён мне даў «на  
чай» сто долараў!

— Што вы хочаце: у яго  
бацька мільянер, а я — сі-  
рата... — уздыхае той.

\*\*\*

Чым меней любіш  
жонку, тым несмачнейшы  
боршч, больш неадпраса-  
ваная кашуля, нямытыя  
шкарпэткі і не вельмі па-  
добныя на цябе дзеці.



Уладзімір ЧУГЛАЗАЎ.

16+

«Вожык» — грамадска-палітычны, літаратурна-мастацкі часопіс  
№ 10 (1585), 2020 год.  
Выдаецца з ліпеня 1941 года.

Заснавальнікі: Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь,  
рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Галоўны рэдактар  
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія: Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЫПЯРОВІЧ,  
Мікола ПРГЕЛЬ, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Міхась КАВАЛЕЎ, Казімір КАМЕЙША,  
Алег КАРПОВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОЎ, Уладзімір САЛАМАХА,  
Васіль ТКАЧОЎ, Мікола ШАБОВІЧ.

Рэдакцыя: Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара,  
мастацкі аддзел), Алена КЕДА (аддзел фельетонаў і пісьмаў),  
Вераніка МАНДЗІК (аддзел літаратуры),  
Кацярына АКУЛІЧ (мастацкі аддзел).

Адрас рэдакцыі

Юрыдычны адрас: Рэспубліка Беларусь, 220013, г. Мінск,  
вул. Б. Хмяльніцкага, 10 а.  
E-mail: info@viazda.minsk.by.

Паштовы адрас: Рэспубліка Беларусь, 220034, г. Мінск,  
вул. Захарава, 19.

E-mail: a-vojik@yandex.by;

Тэлефон галоўнага рэдактара, намесніка галоўнага  
рэдактара, аддзела фельетонаў і пісьмаў, літаратуры, мастацкага —  
244-92-37, бухгалтэры — 287-18-81, факс — 284-84-61.

Падпісныя індэксy:

74844 — індывідуальны, 01380 — індывідуальны льготны,  
748442 — ведамасны, 01381 — ведамасны льготны.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі № 520  
ад 10.12.2012, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец

Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»  
Дырэктар — галоўны рэдактар Аляксандр Мікалаевіч КАРЛЮКЕВІЧ

Камп'ютарная вёрстка: Святлана ТАРГОНСКАЯ  
Стыльрэдактар: Марыя ГЛІВІЧ

Падпісана да друку 09.10.2020. Фармат 60x84 1/8. Афсетны друк.  
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 2,79.

Ул.-выд. арк. 3,60. Тыраж 492 экз. Заказ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «БудМедыаПраект».  
ЛП № 02330/71 ад 23.01.2014, вул. В. Харужай, 13/61,  
220123, Мінск, Рэспубліка Беларусь.

Матэрыялы не рэагуюцца і не вяртаюцца, прымаюцца толькі ў электронным выглядзе.

Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылкацца на «Вожык».

Аўтары публікацый нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы пазіцыю і думку аўтараў.

© Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2020

© РВУ «Выдавецкі дом «Звязда», 2020

## ПРА ўСЁ ПАРОХУ

Прышоў на рыбал-  
ку. А рыба не бярэ-  
ца. Відаць, на рабоце.  
Даведацца б, калі ў яе канец змены або абедзенны  
перапынак. Вось бы клёў быў!

Калі вы загарэліся жаданнем, неадкладна званіце  
101. Мы прыедзем і ліквідуем аб'ект узгарання.

Рэклама. Сусветная сістэма грашовых пераво-  
даў «N.» — гэта самы надзейны спосаб пусціць грошы  
па свеце!

3 акта пра няшчасны выпадак: «А і Б сядзелі на  
трубе. А звалілася...»

**Анатоль ПАЛЫНСКІ,**  
г. Берасіно.

# Зоркі сусветнай карыкатуры

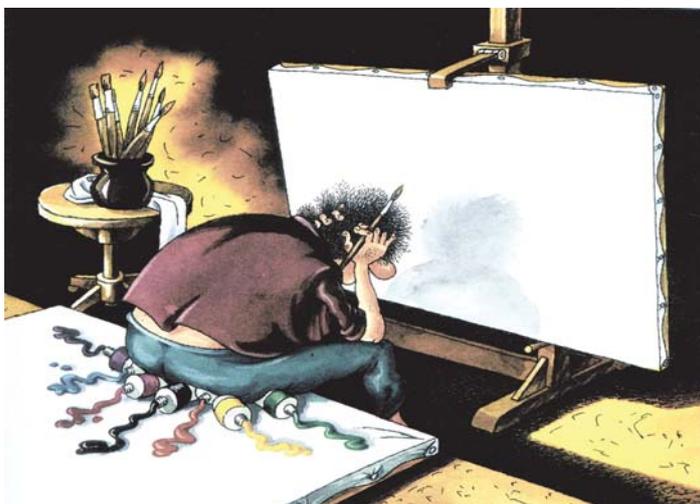


## Валянцін ДРУЖЫНІН. Усё пачалося з вожыка...

Як кажуць, ёсць пытанне: выпадкова ці не карыкатуры Валянціна Сцяпанавіча ДРУЖЫНІНА трапілі на старонкі «Вожыка»?

Нарадзіўшыся 23 лютага (у дзень Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога флоту, дарэчы) 1951 года ў рыбацкім пасёлку Кізыл-Су ў Туркменіі, ён адразу праявіў баявы характар. З дзяцінства ўзброіўся алоўкам і кінуўся размалёўваць сцены, платы і парты, калі пад рукой не знаходзілася паперы. Каб падтрымаць захапленне вучня, настаўніца папрасіла намалюваць для сценгазеты вожыка. Той атрымаўся падобным на парася. Чытачы ад душы рагаталі. Гэтая рэакцыя на яго творчасць спадабалася маладому мастаку, і з таго часу ён з задавальненнем стварае гумарыстычныя і сатырычныя малюнкi.

Таму можна смела сцвярджаць, што дзейнасць знакамітага майстра, які працаваў мастаком-афарміцелем, дэкаратарам, асвятляльнікам, апэратарам на тэлебачанні, а потым і мастаком у газеце «Комсомольская правда», пачалася з вожыка. Валянцін Сцяпанавіч – наш чалавек! Пераканаўцеся ў гэтым самi...





У кастрычніку  
і хата з дрывамі,  
і мужык з лапцямі.

А той, хто парупіўся  
і падпісаўся на «Вожык», —  
з вясёлым настроем!



Анатоль ГАРМАЗА.

**Чытайце  
ў наступным нумары:**



Якая самая вялікая студэнцкая няпраўда?

Хто кіруе краінай — кароль або валеты?

Калі разумны ў гару не пойдзе,  
дык хто ж тады на вяршыні?

Ці даюць бюлетэнь у выхадны дзень?

Якая карысць ад парсюка карнуэльскай пароды?



## Нашы індэксy:

**ІНДЫВІДУАЛЬНЫ — 74844,**

**ІНДЫВІДУАЛЬНЫ ЛЬГОТНЫ**

(для жыхароў сельскай мясцовасці: райцэнтры  
і населеныя пункты раёнаў) — **01380;**

**ВЕДАМАСНЫ — 748442,**

**ВЕДАМАСНЫ ЛЬГОТНЫ**

(для ўстаноў Міністэрства культуры,  
Міністэрства адукацыі) — **01381.**

Падпісацца можна ў любым аддзяленні сувязі РУП «Белпошта» (у тым ліку самастойна аформіць інтэрнэт-падпіску — на сайце «Выдавецкага дома «Звязда» ў раздзеле «Падпіска» ёсць падрабязная інструкцыя).

Праз аддзяленні сувязі можна аформіць падпіску на абаненцкую скрыню, з дастаўкай да кватэры «з уручэннем з рук у рукі».

РУП «Белсаюздрук» ажыццяўляе прыём падпіскі ў кіёсках і «Да запатрабавання».

А яшчэ — па інтэрнэце (з дапамогай пластыкавых электронных картак, электронных грошай) ці праз аўтаматызаваную сістэму Адзінай разлікова-інфармацыйнай прасторы (АРИП).

Таксама ў Вас ёсць магчымасць атрымаць свежы нумар напярэдадні выхаду папяровага варыянта. Для гэтага патрэбна аформіць падпіску на PDF-версію выдання (на сайце «Выдавецкага дома «Звязда» ў раздзеле «Падпіска» ёсць падрабязная інструкцыя). Даступна падпіска і на папярэднія нумары: у прыватнасці, архіў 2018 і 2019 гадоў.

## ПАДПІСКА НА ІІ ПАЎГОДДЗЕ 2020 ГОДА

**Падпіска на 1 месяц каштуе:**

**індэкс 74844,** цана 6 рублёў 36 капеек,

**індэкс 01380,** цана 5 рублёў 32 капеек,

**індэкс 748442,** цана 18 рублёў 54 капеек,

**індэкс 01381,** цана 14 рублёў 94 капеек.



9 770132 595002



2 0 0 1 0